

שיחות נפלאות ומרוממות לפרשת השבוע
תוכן רצוף אהבת תורה ולקחי חינוך מוסר והזרכה

מפיו של הרב חיים טרנובסקי שליט"א
כפי שנרשמו בשיעורי 'ליל שישי לבני עליה'

חיים של תורה

פרשת האזינו

"כי יצפנני בסוכה"

הכנה לסוכות

שלו... לקבל דברי תורה מחדש בבחינת 'בריה
חדשה' - לוחות שניות, ויש צורך להתחזק אחר
יו"כ ולא לשכוח זאת, כמו שמובא בספרי על
הפסוק - "צור ילדך תשי ותשכח קל מחללך?" -
אדם משתמש בכח השכחה לשכוח 'קל מחוללך'
- 'מחוללך' מלשון 'מחול לך' -
אתה שוכח את מי שעושה
עמך חסד ומוחל לך בכל שנה
שנה??!

עוד מביא הבית ישראל
(תשט"ו) בשם האמרי אמת -
שלאחר שנטהר האדם ביום
הכפורים, יש לו אפשרות
השבת להרגיש ביותר את
'קדושת השבת' - כל יהודי
עם הזכות והטהרה של היום
הקדוש, יכול להרגיש את
הטעם של שבת יותר מאשר
בכל שבת! ומוסיף הבית

ישראל ואומר - כמו שדורשים בגמ' - ט"ו-ט"ו -
חג הסוכות מחג המצות - מתאים לקרוא גם
לשבת זו של ערב סוכות בשם 'שבת הגדול' (!) -
משום שניתן להרגיש את קדושתה הרבה של
השבת!

* * *

אנחנו קוראים השבוע פרשת האזינו, ואנו
עומדים יום למחרת היום הקדוש - יום הכפורים.
מחר בעזרת ה' - שבת פרשת האזינו - ערב יו"ט,
ובשבוע הבא אנו מקבלים את חג הסוכות,
ומובא בחז"ל על הפסוק "ולקחתם לכם ביום

הראשון" - 'ראשון לחשבון
עוונות', ומדוע דווקא אז
מתחילים למנות עוונות -
משום שבין יו"כ לסוכות אין
זמן לחטוא מחמת שכל עם
ישראל עסוקים במצוות - ד'
מינים, סוכה, סכך, קישוטים
וכו'... - "מי כעמך ישראל!"

פרשת האזינו היא המשך
דבריו של משה רבינו לפני
שנפטר מן העולם, והשבת
היא שבת ראשונה לאחר יום
הכפורים, הבית ישראל כותב
(תשי"א) שאחרי יו"כ האדם

נעשה כבריה חדשה, ויש לו יכולת לקבל דברי
תורה. כמה מתאים לקרוא בשבת זו - "האזינו
השמים ותשמע הארץ" - היות והאדם נעשה
בריה חדשה. יש כאן רמז - "האזינו השמים
ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי" - השמים
והארץ כדוגמת גדול וקטן - גם הגדולים וגם
הקטנים יש להם סגולה, כל אחד בקומה

שידור, מטוסים... [כלשונן] - כל הדברים הללו ממחישים שהכל קיים במציאות, הכל מחובר להכל, הכל נשמע, הכל נראה - הכל קשור, ויהודי שחי עם התחושה הזאת יכול להתפעל מכל מלאך שאומר לעשב - גדל! יותר ממה שמתפעלים ממטוסים, כי מטוס הוא רק היכי תמצא [אפשרות] להבין שאדם יכול לאכול פת שחרית בפריז וארוחת צהריים בברלין, אבל כאשר אדם חי עם אמונה ומבין שהקב"ה מנהל את העולם, והוא שומע את האדם - האדם מדבר כאן ונשמע בשמים, האדם עושה פעולה בארץ והוא משפיע בעולמות עליונים, אז האחריות עצומה - האדם חי גבוה!! ואם תשאל, הרי אנחנו לא חיים כך?! התשובה היא - שהבריאה מכוסה בהרבה הסתרות וחשכה, אבל עדיין הקירבה קרובה בתכלית, ועם איזה תנועה ואור... ותיכף עולה אור ולהב!

* * *

כפי שהזכרנו, "ולקחתם לכם ביום הראשון" - 'ראשון לחשבון עוונות' - וצריך שמירה יתירה והשגחה רבה לשמור על עצמנו שלא נפול שוב באותם בורות - יש לחיות עם חשבון ולדעת שהעולם הוא כמו לונה פארק אבל משלמים בסוף!... - אדם יכול לעשות מה שירצה, אבל שיזכור - שכל מה שאדם עושה לעצמו הוא עושה והכל יופיע בחשבון הסופי!...

התולדות יעקב יוסף - תלמידו של הבעש"ט מביא מעשה מפורסם על אותה מלכה שהייתה מגיעה אליה בקביעות אשה ענייה לבקש צדקה, ואותה ענייה, מנהג משונה היה לה - בכל פעם שמישהו עזר לה, במקום להגיד 'תודה' או מחמאה אחרת, היתה אומרת - 'כל מה שאדם

בפרשת נשא למדנו על ברכת כהנים - מובא בפסוק - "יברכך ה' וישמרך"! אומרים חז"ל - מלך בשר ודם כשנותן מתנה לאחד מנתיניו - נותן לו מתנה יקרה, אבל אינו יכול לתת לו תעודת ביטוח שלא יקרה לזה כלום, אבל הקב"ה - חלק מברכתו היא - "יברכך ה'" וגם "ישמרך" - הקב"ה נותן לנו את הברכה וגם שומר אותה שלא נאבד אותה. ואפשר לומר - שאותה בחינה ישנה גם לאחר הימים הנוראים - אחרי שזוכים לימים המרוממים של סליחות, אלול, ראש השנה, עשי"ת, יום הכפורים - כל יהודי חווה ביום כיפור טהרה מיוחדת, והמתנה הזאת צריכה שמירה, והקב"ה מסייע בעדינו ודואג שלא נהיה שוטים המאבדים מה שנותנים להם!!

וכן המדרש אומר - "ה' אורי" - בראש השנה, "וישעי" - ביום הכיפורים "כי יצפנני" - רמז לחג הסוכות, ומובא בספר 'מעדני שמואל' (הרב שמואל טרוביץ זצ"ל) - שבפיוט שאמרנו בנעילה "יחביאנו צל ידו תחת כנפי השכינה" - מוטמנת בקשה - רבש"ע, אנחנו רוצים להמשיך להסתופף תחת כנפי השכינה גם לאחר יום כיפור, גם לאחר נעילה - גם בסוכות - "כי יצפנני"... ובעזרת ה' גם הלאה - בכל ימות השנה! עזור לנו!

* * *

כל אחד מרגיש בימים נוראים כיצד הוא יכול לחיות קרוב להשי"ת, ורבי ירוחם מביא תחת הכותרת 'בריאה כסויה' (דברים, עמ' קע"ד) דברים נפלאים, מומלץ לראות בפנים את אריכות דבריו, ונאמר רק את תמצית דבריו - אומר רבי ירוחם - ככל שהבריאה מתקדמת - הטכנולוגיה וההמצאות - מצלמה, טייפ, אמצעי

עושה, לעצמו הוא עושה', כשקיבלה צדקה אמרה - 'כל מה שאדם עושה'... כשקיבלה מתנה אמרה - 'כל מה שאדם עושה'... ופעם אחת כאשר קיבלה מתנה מפוארת מהמלכה אמרה כהרגלה - 'כל מה שאדם עושה'... העניין הכעיס מאוד את המלכה והיא החליטה שהיא תעשה סוף לדבר(!) וטמנה רעל בעוגת יום הולדת אותה נתנה לענייה! הענייה כמובן ענתה - 'כל מה שאדם עושה'... לקחה את העוגה, ושמרה אותה סגורה במקרר לעת מצוא...

לאחר זמן יצא בן המלך לצייד ביער ואיבד דרכו, פנה ימינה ושמאלה ושוב שמאלה ואז ימינה והסתובב זמן רב ביער מפוחד, עד שפתאום נגלה לעיניו בית מוזנח קטן... דפק בדלת, פתחה לו אותה אשה ענייה והכניסה אותו לביתה, מי אתה? - שאלה הענייה. ענה בן המלך - אני בנה של המלכה והלכתי לאיבוד... אמרה לו הענייה - יש לי כאן עוגה שנתנה לי אמך, ובוודאי אוהב אתה את עוגות בית המלוכה! טעם בן המלך מן העוגה וכאן סוף הסיפור!...

כשסיפרו זאת למלכה אמרה בכאב, אני זלזלתי בדברי הענייה ועכשיו רואה אני כמה צדקו דבריה - אוי... 'כל מה שאדם עושה לעצמו הוא עושה'!... - כדאי וצריך - לחיות עם חשבון !!!

* * *

בבני יששכר מביא בשם הרבי מברדיטשוב - מהו שכתוב "ישבו יושבי בצילו יחיו דגן יפרחו כגפן" - שהרי שני חלקים למעלת התשובה. אמרו חז"ל (יומא פ"ו) 'גדולה תשובה שמהפכת זדונות לשגגות'. ועוד אמרו 'גדולה תשובה שמהפכת זדונות ל... זכויות' (!) הכיצד?! אלא, בימי היראה - בר"ה ויוה"כ, משיג האדם את

מעלת 'תשובה מיראה', עליה המכוון - 'שמהפכת... לשגגות'. ואילו כשמגיעים ימי השמחה בחג הסוכות, מתעלית תשובתו של האדם למעלת 'תשובה מאהבה'... ואז - נהפכים הזדונות ל... 'זכויות' !!! וזה רמוז בפסוק - "ישבו יושבי בצילו" - כשיגיע האדם בחג הסוכות לתשובה מאהבה, "יחיו דגן יפרחו כגפן" - משום שמצינו, כל פרי, משמשתנית צורתו יורדת ברכתו מעלה. כגון, פרי התפוח בהיותו כצורתו - ברכתו 'העץ'. ואילו משנסחט ונעשה מיץ... ברכתו 'שהכל'. ורק הדגן [החיטה] והגפן [הענבים] בתחילה הייתה ברכתם 'בורא פרי האדמה \ העץ, ומשנשתנו להיות פת או יין, התעלתה ברכתם ל- 'המוציא' ול'בורא פרי הגפן'! כך - מתעלית תשובתו של האדם בהגיע ימי חג הסוכות.

* * *

"האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי" - אומר רש"י - 'שאני מתרה בהם בישראל, ותהיו אתם עדים בדבר שכך אמרתי להם שאתם תהיו עדים, וכן ותשמע הארץ. ולמה העיד בהם שמים וארץ, אמר משה, אני בשר ודם למחר אני מת, אם יאמרו ישראל לא קבלנו עלינו הברית מי בא ומכחישים, לפיכך העיד בהם שמים וארץ, עדים שהם קיימים לעולם, ועוד שאם יזכו יבואו העדים ויתנו שכרם, הגפן תתן פריה והארץ תתן יבולה והשמים יתנו טלם, ואם יתחייבו, תהיה בהם יד העדים תחלה, ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יבולה (דברים י"א, ז'), ואח"כ ואבדתם מהרה (שם) על ידי האומות'.

בהמשך הפסוקים מובא - "הצור תמים פועלו כי כל דרכיו משפט א-ל-אמונה אין עול צדיק וישר הוא" - אומר הזוה"ק (פר' חיי שרה קכא:) - 'אמר רבי יוסי: בוא וראה, בשעה שהאדם עולה על מטתו בכל לילה ולילה, נשמתו יוצאה ממנו ונדונה לפני בית דינו של המלך. אם זכתה להשאר בחיים, היא חוזרת לעולם הזה. והדין הוא בשני אופנים, שהרי אין דנין את האדם על הרעות שהוא עתיד ומזומן לעשות, שנאמר: 'כי שמע אלקים אל קול הנער באשר הוא שם'. ואל תאמר שדנין אותו רק על הטובות שעשה, אלא מיטיבים על הטובות שעשה עד עכשיו, כמו שאמרנו, ודנין אותו על הזכויות שהוא עתיד לעשות, ובזכותן ינצל, אע"פ שעכשיו הוא רשע. לפי שהקב"ה עושה טובות עם כל הבריות, וכל דרכיו שהוא עושה - להיטיב לכל; ואינו דן את האדם על הרעות שהא עתיד לעשות.

בצאתנו מהיום הק' לתוך ימות השנה, ראוי לזכור את הדין שאדם נידון בו בכל יום. ולפחות לפני לכתו לישון - יש לו לאדם לערוך חשבון נפש יומי, בטרם יפקיד את נשמתו אצל בוראו. וכך נזכה בטהרה להודות בכל בקר כראוי 'מודה אני לפניך שהחזרת בי נשמת... רבה אמונתך'.

* * *

עוד אומר הפסוק - "יערוף כמטר לקחי כשעירים עלי דשא וכרביבים עלי עשב" - אומר האוה"ח הק' - על הדשא יורד טיפות קטנות ועל העשב יורד טיפות יותר גדולות, ומובא במדרש (משלי) - 'אמר רבי ישמעאל כשמעמידין את האדם בדין אם יש בידו מקרא שואלין ממנו למה לא שנה ואם יש בידו משנה שואלין ממנו תלמוד וכן על זה הדרך, הנה מעומק דברי הברייתא מוכיחים

הדברים שמי שיש בידו מקרא אין שואלין ממנו מעשה מרכבה, אלא מדרגה אחת כפי יכולתו יותר ממה שטרח שעליו היה לטרוח גדר למעלה מזו, והוא אומר כשעירים וגו' וכרביבים וגו' פירוש כשיעור שימטיר ה' טיפין קטנים על הדשא שהוא קטן וכרביבים שהם טיפין גדולים ועבים עלי עשב שהוא גדול שיכול לסבול כדמיון זה מצות התורה כל אחד כפי כח שיכול להשיג, ויש בזה להקל ולהחמיר. להקל על מי שאינו יכול להשיג יותר, ולהחמיר על מי שיכול הרבה ששואלין ממנו הכל ואפילו מעשה מרכבה'.

בספר 'הגאון החסיד מוילנא' - ראיתי מובא שפעם אחת אמרו לגאון על איזה מקום שעבר לידו, שנמצא שם יהודי שפרק עול ר"ל והוא מרקד שמה עם אינה יהודיה...

הגיב הגר"א - דעו לכם, כי יתבעו אותו למעלה גם על שלא עסק ב'מעשה מרכבה' (!) אלא שעד שיגיע לשלב זה... כמה עוד יצטרך לעבור!!!

* * *

הזכרנו, שיראה ואהבה כוללים את כל עבודת ה', צריך לזכור שאותו בורא עולם שעבדנו אותו ביראה לפני שני יממות כשעמדנו ואמרנו - 'כל נדרי' בהתרגשות ובהתרוממות, זה אותו הקב"ה שאנחנו הולכים לרקוד עם התורה שלו ולשיר לפניו - "אתה הראית לדעת" בעוד שבוע וחצי! 'שמחתי מתוך יראתי'...

* * *

חז"ל אומרים במדרש שיר השירים - "מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים" - 'מה יפית בלולב ומה נעמת בתשובה' - וצריך להבין מה הקשר

בין שני דברים הללו? - מבאר רבי של' צבי הכהן שפירא זצ"ל - יהודי צריך להיות מחובר לחלקים הגבוהים - לתורה, ללימוד של התורה, לקיום של התורה, וכידוע יש ד' מינים - 'יבואו אלו ויכפרו על אלו' - ידועים דברי חז"ל (מד"ר פ' אמור ל') - שישנם ד' מדרגות בבני אדם - כאלה שיש בהם תורה ומעש"ט כאתרוג, וישנם שיש בהם תורה ולא מעש"ט כלולב, וישנם שיש בהם מעש"ט ואין בהם תורה כהדס, וישנם שאין בהם לא תורה ולא מעש"ט - 'יבואו אלו ויכפרו על אלו'. ולכן אוגדים ארבעתם יחד - אם לא זכית בעצמך להיות ת"ח - אז לפחות תדבק לתלמידי חכמים - תהיה בתוך האגודה עם מינים אחרים שהם ת"ח - זהו 'מה יפית בלולב', אבל יש מדרגה נוספת. להיות 'מה נעמת בתשובה'... שמי שאין בידו תורה ומעש"ט יעשה בעצמו תשובה, וייהפך בעצמו להיות קשור ודבוק להשי"ת, ולא יצטרך להיות הערבה בתוך האגודה... ומעצמו יגיע לשלימות, וזהו 'מה נעמת בתשובה'.

* * *

בחג הסוכות אנו יוצאים לסוכה, ומובא בחז"ל שאם נגזר דיננו ח"ו לגלות - שהציאה לסוכה תחשב לנו כגלות, כמו"כ, קוראים בסוכות את מגילת קהלת שמהבילה את כל ענייני העולם הזה, ואנחנו יוצאים מדירת קבע לדירת ארעי למשך שבעה ימים להראות שבימים האלו שכולם שמחים עם התבואה והפירות, אנו לא מתגאים ולא מתפארים, אלא יוצאים לדירת ארעי ואנו מבינים שכל חיי העוה"ז הם ארעיים.

אנחנו יושבים בסוכה ומצהירים כוונות - מי הם ידידינו - האושפיזין !!! - יושבים עם שבעת

הרועים בסוכה ומקדשים את הסוכה, ובכלל חודש תשרי - אמר רבי מנחם בן-ציון זקס - 'ירח האיתנים' - לא רק נקרא כך משום שנולדו בו איתני העולם - האבות, אלא גם משום שאפשר לרכוש בו יסודות איתנים לכל השנה כולה,

ורבי מנדל גפנר איש ירושלים היה אומר בשם רבו האמרי חיים - שסוכות נקרא 'זמן שמחתנו' - משום שלכל תקופה בשנה יש את הגידולים שלה, דובדבן גדל בעונתו ועושים ממנו ליקר דובדבנים, אפרסק גדל בעונתו ועושים ממנו שימורים וכן הלאה - ובסוכות יש שפע של שמחה שאפשר לזכות בו ולייצר ממנו 'שימורים של שמחה'... לכל השנה כולה. ולכן נקרא 'זמן שמחתנו'.

* * *

מובא בחז"ל (שבת ל"ג:) 'המצוות חביבין על ישראל', ומפורסם המעשה על אותו אדם שפגש את היצר הרע באלול עצוב ומדוכדך מאוד, שאל אותו אדם את היצר הרע - מפני מה נפלו פניך? אמר לו היצר הרע - אני צריך להביא פרנסה ואין מי לדבר - אנשים קמים לסליחות, מתחזקים, קבלות, בקשות - אני לחוץ !! ואח"כ מגיע השיא - חג הסוכות! זמן שבו עוברים מיראה לשמחה - כנגד השמחה אני בכלל לא יכול להתמודד!... אמר לו אותו אדם - יש לי עצה בשבילך - חבל על הזמן! השנה, יש מחסור באתרוגים, ועוד מעט מגיעה אוניה מלאה באתרוגים והיא תקוות כל היהודים - לך תטביע אותה ולא יהיה להם אתרוגים!!...

נהנה היצר הרע מן הרעיון הנפלא, מיהר ליישמו והטביע את האוניה!

שמחה, כמבואר - שישראל שמחים היפך הגויים שמבעטים.

* * *

ובכן, אנחנו שמחים עם הכפרה של יום הכפורים, שמחים עם הלוחות השניות, שמחים עם האושפיזין, שמחים עם מצוות החג, ובעבודת ה' בשמחה ובנענועים של המינים אנחנו מכריזים - כמובא בחז"ל - 'דין נצח' - נצחנו את כל המפריעים והמשטינים, וכשיהודי מנענע את הלולב ומכוון בו כראוי, הוא מגן מפני הטללים הרעים והרוחות הרעות שלא יגיעו לעולם וכל כיוצ"ב, כמובא בספה"ק.

בספרי החסידות מרבים לעסוק בעניין השמחה - "כי בשמחה תצאון" - מי שרוצה לצאת מהגלות האחרונה צריך לדעת שזה יקרה אך ורק מתוך שמחה, כמו שהאריז"ל אמר על עצמו שאת כל מדרגותיו הצליח לרכוש ע"י מעלת השמחה,

והרמב"ם מביא (הל' לולב פ"ח הט"ו) - 'השמחה שישמח אדם בעשיית המצוה ובאהבת הקל שצוה בהן. עבודה גדולה היא, וכל המונע עצמו משמחה זו ראוי להפרע ממנו שנאמר (דברים כ"ח, מ"ז) "תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב", וכל המגיס דעתו וחולק כבוד לעצמו ומתכבד בעיניו במקומות אלו חוטא ושוטה. ועל זה הזהיר שלמה ואמר (משלי כ"ה, ו') "אל תתהדר לפני מלך", וכל המשפיל עצמו עצמו ומקל גופו במקומות אלו - הוא הגדול המכובד העובד מאהבה. וכן דוד מלך ישראל אמר (שמואל ב' ו'-כ"ב) "ונקלותי עוד מזאת והייתי שפל בעיני", ואין הגדולה והכבוד אלא לשמוח לפני ה' שנאמר (שמואל ב', ו'-ט"ז) "והמלך דוד מפזז ומכרכר לפני ה'".

אחרי החג פוגש אותו אדם את היצר הרע שוב, וגם הפעם פניו נפולות(!) שאל אותו אדם את היצר הרע - מה קרה עכשיו? אומר לו היצר הרע - עשיתי מה שאמרתי לי, והם השיגו בדרך לא דרך אתרוג אחד, ומשכך, הם עמדו בתור מהבוקר עד הערב בכזאת אהבה וסבלנות - בשביל לברך וליטול את האתרוג, שכבר היה נראה כמו בצל בסופו של יום... - כזה נחת רוח לא היה בשמים כבר הרבה זמן - גמרו אותי לגמרי!...

הרעיון הוא - אדם יכול ליטול אתרוג מפואר ויקר ביותר, אך בלי רצון, בלי אהבה, בלי חשק - זה איננו שווה מאומה, ולעומת זאת יכול יהודי ליטול אתרוג כשר, קטן חזל בכזאת אהבה, רצון, חשק, התלהבות ולעשות נחת רוח מרובה בשמים!

הגמ' אומרת (עבודה זרה ג.) שלעתיד לבוא יחזיק השי"ת ס"ת בחיקו ויכריז - כל מי שעסק בה יבוא ויטול שכרה, באים הגויים ונדחים, אומרים הגויים - תן לנו עכשיו לעשותה! אמר הקב"ה - מי שטרח בער"ש יאכל בשבת... ואעפ"כ, מצוה קלה יש לי בבית גנזי וסוכה שמה, לכו ועשו סוכה! וכל אחד ואחד הולך ועושה סוכה בראש גגו, והקב"ה מקדיר עליהם חמה בתקופת תמוז, וכל אחד מבעט בסוכתו ויוצא!... - יהודי, - גם אם הוא 'מצטער', גם אם הוא 'פטור', גם אם הוא 'אנוס' - לא תראה אותו 'מבעט' בסוכתו !!! - אבל הגוי... - מבעט! זה ההבדל המהותי בין היהודי לגוי!

ובבני יששכר מבאר, שעל היכולת הזו להוסיף שמחה והתלהבות וחומרות... בקיום המצוות, זוכה האדם ב'אור המקיף'... וזוהי סודה של הסוכה, המקיפה את כל האדם... בזכות אותה

ואומר המגיד משנה - 'דברי רבינו מבוארים בכמה מקומות בגמ', ובמה מדליקין (שבת ל'): אמרו "ושבחתי אני את השמחה" זו שמחה של מצווה. ועיקר הדבר הוא שאין ראוי לו לאדם לעשות המצוות מצד שהן חובה עליו והוא מוכרח ואנוס בעשייתן, אלא חייב לעשותן והוא שמח בעשייתן ויעשה הטוב מצד שהוא טוב ויבחר באמת מצד שהוא אמת ויקל בעיניו טרחן ויבין כי לכך נוצר - לשמש את קונו, וכשהוא עושה מה שנברא בשבילו, ישמח ויגיל! לפי ששמחת שאר דברים תלויים בדברים בטלים שאינן קיימים, אבל השמחה בעשיית המצוות ובלמידת התורה והחכמה היא השמחה האמיתית, וזהו ששלמה בדרכי מוסרו שבח שמחת החכמה ואמר "בני אם חכם לבך ישמח לבי גם אני".

* * *

בקלם אמרו שאדם נוסע ברכבת המועדים כמו אדם שנוסע ברכבת, והוא יודע - בתחנה הזאת יורדים לקנות רהיטים, בתחנה הזאת יורדים לקנות יהלומים וכן הלאה... - כך יהודי צריך להשיג בכל חג מה אפשר לקנות ב'מציאה' בזמן הזה, וחז"ל לימדונו שבחג הסוכות קונים את ההכרה מה עיקר ומה טפל, מה ארעי ומה קבע, וכמו כן גם את מעלת השמחה!..

השי"ת יעזור לנו בזמן שמחתינו לשמר את כל הקניינים מהימים הנפלאים שעברו עלינו ונזכה לשמוח בשמחה האמיתית בקיום המצוות, ומי יתן שיהיה לנו תמיד סיבות לשמוח, והרחמן הוא יקים לנו בקרוב את סוכת דוד הנופלת, בבנין ביהמ"ק וביאת המשיח בב"א כי"ר.